

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 23 december 2020

1085/2020

Lag

om ändring av lagen om skyddande av byggnadsarvet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) 14 §,
ändras 4, 5, 7, 9, 15, 18, 21 och 23 §, av dem 15 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
914/2013, 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1174/2013 och 21 § sådan den lyder i
lag 1435/2019, samt
fogas till lagen nya 10 a–10 c, 23 a och 23 b § som följer:

4 §

Myndigheter

Miljöministeriet svarar för den allmänna utvecklingen och styrningen av verksamheten för bevarande av byggnadsarvet.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna och Museiverket främjar och utövar tillsyn över bevarandet av byggnadsarvet med stöd av denna lag.

Museiverket verkar som sakkunnig i frågor som gäller bevarande av byggnadsarvet. I ärenden som berör det samiska byggnadsarvet verkar Samemuseet Siida som sakkunnig i samarbete med Museiverket. Dessutom kan ett museum med regionalt ansvar vid behov verka som sakkunnig i samarbete med Museiverket.

5 §

Inledande av ett ärende

Ett ärende som gäller skyddande av en byggnad inleds vid närings-, trafik- och miljöcentralen på framställning eller på centralens eget initiativ.

En framställning om skyddande av en byggnad får göras

- 1) av ägaren,
- 2) av en statlig myndighet, ett landskapsförbund, ett museum med regionalt ansvar och den kommun inom vilken byggnaden är belägen,
- 3) inom det egna verksamhetsområdet av en sådan registrerad sammanslutning till vars verksamhetsfält det hör att värna om kulturarvet eller påverka den byggda miljöns kvalitet,
- 4) av sametinget, om ärendet gäller det samiska byggnadsarvet,
- 5) av skoltarnas byastämman, om ärendet gäller det skoltsamiska byggnadsarvet.

Framställningen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om varför byggnaden bör skyddas. Framställningen ska också innehålla uppgift om var byggnaden är belägen och, om möjligt, uppgift om byggnadens ägare eller innehavare.

Närmare bestämmelser om innehållet i framställningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Hörande av parterna samt utlåtanden

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska, innan den fattar beslut om skyddet av en byggnad, ge byggnadens och fastighetens ägare och, om byggnaden eller fastigheten inte är i ägarens besittning, dess innehavare samt ägare och innehavare av intill eller mitt emot belägna fastigheter och andra områden tillfälle att bli hörda. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska också begära ett utlåtande av den kommun inom vilken byggnaden är belägen och av Museiverket samt vid behov av andra sammanslutningar. Inom samernas hembygdsområde och i ärenden som gäller det samiska byggnadsarvet ska ett utlåtande begäras av sametinget och Samemuseet Siida. Inom skoltområdet och i ärenden som gäller det skoltsamiska byggnadsarvet ska ett utlåtande dessutom begäras av skoltarnas byastämman.

När ett skyddsärende har inletts kan närings-, trafik- och miljöcentralen ordna en sammankomst där de som enligt 1 mom. ska höras samt andra vars förhållanden ärendet avsevärt kan inverka på har möjlighet att föra fram synpunkter på skyddsbehovet, skyddets ändamål och skyddsmetoderna. Kallelsen till sammankomsten sänds antingen per brev eller, om det inte på förhand är känt vilka som ska kallas till sammankomsten, genom att saken kungörs i minst en tidning med allmän spridning på den ort där byggnaden är belägen.

Närmare bestämmelser om hur hörandet enligt 1 mom. och den sammankomst som avses i 2 mom. ska ordnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Beslut som gäller skydd av byggnad

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om skyddet av en byggnad.

På ändring eller upphävande av ett skyddsbeslut tillämpas vad som föreskrivs om framställningar om skydd och om det beslutsfattande som gäller skyddet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska delge miljöministeriet beslutet som gäller skydd.

10 a §

Avvikelse från skyddsbeslut

Närings-, trafik- och miljöcentralen får på ansökan av byggnadens eller fastighetens ägare eller innehavare och på villkor som centralen fastställt bevilja tillstånd att avvika från skyddsbeslutet, om

1) en del av byggnaden är skadad och den skadade delen äventyrar användningen av byggnaden i enlighet med dess användningsändamål eller bevarandet av de värden som ligger till grund för skyddet,

2) det på grund av skyddet inte går att använda byggnaden för dess användningsändamål eller ändra byggnaden för ett nytt lämpligt användningsändamål, eller

3) det finns någon annan synnerligen vägande grund som främjar användningen eller värden av byggnadsarvet.

Tillstånd att avvika från skyddsbeslutet får emellertid inte beviljas om byggnaden till följd av det tillståndet inte längre uppfyller förutsättningarna för skydd.

Om närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar tillstånd att avvika från skyddsbeslutet, ska centralen bestämma en tid inom vilken ett tillstånd som förutsätts enligt någon annan lag och som behövs för att genomföra den åtgärd som ligger till grund för avvikelserna ska sökas eller inom vilken åtgärden ska fullföljas. Tidsfristen börjar från det att beslutet vinner laga kraft och får vara högst två år. På tillståndshavarens ansökan får närings-, trafik- och miljöcentralen förlänga tidsfristen med högst två år.

10 b §

Förfarande vid ansökan om avvikelse från skyddsbeslut

Ansökan om tillstånd att avvika från skyddsbeslut ska lämnas skriftligen till närings-, trafik- och miljöcentralen. Ansökan ska motiveras och det ska preciseras i ansökan i vilka avseenden det är meningen att avvika från skyddsbeslutet. Ansökan ska åtföljas av en plan över den åtgärd som kräver att avvikelse görs. Om ansökan görs av någon annan än byggnadens ägare, ska ägarens samtycke bifogas.

Innan närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut om avvikelse från skyddsbeslut ska den begära ett utlåtande från Museiverket och den kommun i vilken byggnaden är belägen. Dessutom ska de andra aktörer som avses i 7 § 1 mom. vid behov beredas tillfälle att bli hörda. Inom samernas hembygdsområde och i ärenden som gäller det samiska byggnadsarvet ska ett utlåtande begäras av sametinget och Samemuseet Siida. Inom skoltområdet och i ärenden som gäller det skoltsamiska byggnadsarvet ska ett utlåtande dessutom begäras av skoltarnas byastämma.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska delge beslutet om avvikelse till byggnadstillsynsmyndigheten i den kommun i vilken byggnaden är belägen.

Närmare bestämmelser om innehållet i ansökan om tillstånd att avvika från skyddsbeslut och om hur hörandet ska ordnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 c §

Avgift för beslut om avvikelse

Storleken på den avgift till staten som tas ut för ett beslut om avvikelse från skyddsbeslut enligt 10 a § bestäms på det sätt som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och en med stöd av den utfärdad förordning av statsrådet.

15 §

Bestämmande av ersättningen

Miljöministeriet ska sträva efter att nå avtal om ersättningens belopp med den som är berättigad till ersättning. Innan ett skriftligt avtal ingås ska ministeriet höra Museiverket.

Om ett avtal om ersättningen inte nås, kan en ansökan om förrättning för bestämmande av ersättningen göras hos Lantmäteriverket. Om ansökan om förrättning inte görs inom två år från det att det beslut som gäller skydd av byggnad och som ersättningsyrkandet grundar sig på vann laga kraft, har rätten till ersättning gått förlorad.

På bestämmande av ersättningen tillämpas lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), nedan *inlösningslagen*, om inte något annat följer av denna lag. Vid bedömning av huruvida sakkunniga enligt 12 § 2 mom. i inlösningslagen ska kallas till förrättningen ska förrättningens syfte särskilt beaktas.

18 §

Inspektionsrätt

Om det finns grundad anledning att misstänka att de föreskrifter som gäller skyddande av en byggnad eller som har utfärdats i anslutning till ett förbud mot äventyrande av byggnadsarvet eller villkoren i ett tillstånd att avvika från ett skyddsbeslut har överträtts, har Museiverket och närings-, trafik- och miljöcentralen rätt att inspektera byggnaden eller rummen där. Utrymmen som används för boende av permanent natur får emellertid inspekteras endast om det finns en misstanke om sådant straffbart förfarande som kan medföra fängelsestraff och om det är nödvändigt för att utreda detta straffbara förfarande. Bestämmelser om inspektioner finns dessutom i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

Den myndighet som utför en inspektion får kalla ett museum med regionalt ansvar att verka som sakkunnig vid inspektionen. Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011).

21 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Behörig förvaltningsdomstol är den inom vars domkrets byggnaden är belägen.

Beslut som gäller skydd av byggnad eller avvikelse från skyddsbeslut får överklagas av

- 1) en part,
- 2) den som har gjort framställningen om skyddande,
- 3) kommunen där byggnaden är belägen,
- 4) Museiverket,
- 5) en myndighet som bevakar allmänt intresse i saken,
- 6) sametinget, om beslutet gäller samernas hembygdsområde eller det samiska byggnadsarvet,
- 7) skoltarnas byastämma, om beslutet gäller skoltområdet eller det skoltsamiska byggnadsarvet.

Ett skyddsbeslut ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

På ändringssökande i ärenden som gäller bidrag som avses i 16 § tillämpas dessutom statsunderstödslagen.

På ändringssökande i ärenden som gäller bestämmande av ersättning enligt 15 § 2 mom. tillämpas inlösningslagen.

23 §

Byggnadsskyddsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bryter mot ett sådant förbud mot äventyrande av byggnadsarvet som avses i 6 §,
- 2) bryter mot en sådan föreskrift om skyddande av en byggnad som avses i 10 § utan ett sådant tillstånd som förutsätts i denna lag,
- 3) underlåter att göra en sådan anmälan om en skada som avses i 19 §, eller
- 4) bryter mot ett villkor i ett sådant tillstånd att avvika som avses i 10 a §, ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *byggnads-skyddsförseelse* dömas till böter.

23 a §

Förfarande i brottmål

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska göra en anmälan till polisen för förundersökning, om det finns anledning att misstänka en gärning eller försummelse som utgör brott enligt 48 kap. 6 § i strafflagen och som strider mot denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska också göra en anmälan till polisen för förundersökning, om det finns anledning att misstänka en sådan gärning eller försummelse som avses i 23 § i denna lag. Anmälan behöver emellertid inte göras, om gärningen eller försummelsen med beaktande av omständigheterna ska anses vara ringa och allmänt intresse inte kräver att en anmälan görs.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska ges tillfälle att bli hörd när en gärning eller försummelse som avses i 1 eller 2 mom. behandlas vid förundersökning och åtalsprövning.

Vid handläggningen av ett sådant ärende vid domstol ska domstolen ge närings-, trafik- och miljöcentralen tillfälle att bli hörd.

23 b §

Rätt att få uppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen, Museiverket, utvecklings- och förvaltningscentret och Lantmäteriverket har, för att utföra de uppgifter som dessa har enligt denna lag, utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt av Skatteförvaltningen få för behandlingen av ärendet nödvändiga uppgifter om en avliden persons och dödsbodelägarnas namn och hemvist, personbeteckning eller födelsedag samt dödsdag och uppgifter om boutredningsmannen, testamentsexekutorn eller skiftesmannen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

På ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas 5, 7 och 14 § i sin lydelse vid ikraftträdandet. På ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas inte 23 a § 3 mom.

På beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som har fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 9 och 21 § i sin lydelse vid denna lags ikraftträdande. På ett ärende som genom besvärmyndighetens beslut har sänts tillbaka för ny behandling efter det att lagen trätt i kraft tillämpas dock bestämmelserna i denna lag, även om närings-, trafik- och miljöcentralens beslut har fattats före ikraftträdandet av denna lag.

På en byggnad som förklarats skyddad före denna lags ikraftträdande tillämpas 10 a–10 c § i denna lag, med undantag för byggnader som förklarats skyddade i enlighet med bestämmelser som utfärdats med stöd av 4 § 3 mom. i byggnadsskyddslagen (60/1985) eller 2 § 1 mom. i lagen om skydd för kulturhistoriskt märkliga byggnader (572/1964).

Helsingfors den 17 december 2020

Republikens President

Sauli Niinistö

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen